

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare

și Dezvoltare _____

_____ 2024

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2024

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

pentru etapa 2023

privind implementarea proiectului din cadrul

Programului de Stat (2020–2023)

**Proiectul „Concepția integrată a sportului național: buna guvernare, protejarea
minorilor, combaterea dopajului și a corupției“**

Cifra proiectului 20.80009.0807.40.

Prioritatea Strategică Provocări societale

Rectorul/Directorul organizației

Dorgan Viorel

_____

Consiliul științific

Budevici-Puiu Liliana

_____

Conducătorul proiectului

Budevici-Puiu Liliana

_____

L.Ș.

Chișinău 2024

CUPRINS:

1. Scopul și obiectivele etapei 2023
2. Acțiunile planificate și realizate în 2023
3. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba română
4. (Anexa nr. 1)
5. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba engleză
(Anexa nr. 1)
6. Impactul științific/social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute
7. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect 2023:
  - Lista publicațiilor științifice 2023 (Anexa nr. 2)
  - Lista participărilor la conferințe.
  - Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media
8. Executarea devizului de cheltuieli (Anexa nr. 3)
9. Componența echipei proiectului pentru anul 2023 (Anexa nr. 4)
10. Informații suplimentare (Anexa nr.5)

1. Scopul etapei 2023 conform proiectului depus la concurs

Organizarea și realizarea activităților planificate pentru atingerea obiectivelor acestei etape în vederea elaborării și formulării propunerilor de implementare a *Concepției integrate a sportului la nivel național* centrată pe asigurarea bunei guvernante, a protejării minorilor, a combaterii fenomenelor de dopaj și corupție.

2. Obiectivele etapei 2023

- ✓ Stabilirea activităților și a responsabilităților fiecărui membru al echipei de proiect.
- ✓ Promovarea practicării unui sport curat în vederea protejării sănătății și respectării principiului de fair-play
- ✓ Publicarea monografiilor și a articolelor științifice.
- ✓ Diseminarea și valorificarea rezultatelor științifice.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2023 (obligatoriu)

- ✓ Elaborarea planului de activități pentru etapa de realizare a proiectului și monitorizarea îndeplinirii acestora în termenul stabilit
- ✓ Organizarea Seminarului științific cu privire la promovarea practicării unui sport curat în vederea protejării sănătății și respectării principiului de fair-play
- ✓ Elaborarea materialelor didactico- științifice
- ✓ Publicarea articolelor științifice
- ✓ Organizarea Conferinței de totalizare a proiectului

4. Acțiunile realizate

- ✓ Elaborarea planului de activități pentru etapa de realizare a proiectului și monitorizarea îndeplinirii acestora în termenul stabilit
- ✓ Organizarea Seminarului științific cu privire la promovarea practicării unui sport curat în vederea protejării sănătății și respectării principiului de fair-play
- ✓ Elaborarea materialelor didactice și științifice
- ✓ Publicarea articolelor științifice
- ✓ Organizarea Conferinței de totalizare a proiectului

5. Rezultatele obținute

Activitatea de cercetare - inovare în cadrul proiectului „Concepția integrată a sportului național: buna guvernanță, protejarea minorilor, combaterea dopajului și a corupției“ cu cifrul nr. 20.80009.0807.40 s-a planificat și realizat integral în această etapă anuală. În data de 14.04.2023 a fost organizat în cadrul proiectului Seminarul științific cu privire la promovarea practicării unui sport curat în vederea protejării sănătății și respectării principiului de fairplay. La această dată, este oficial „Ziua Sportului Curat 2023”, sărbătoare ce este dedicată promovării la nivel internațional a valorilor olimpismului, sportului curat și fairplay-ului. Dezideratul acestui seminar l-a constituit în principal colaborarea cu actorii principali ai sportului național pentru a crea o lume în care sportul curat să câștige, o lume în care sportivul să aleagă să concureze curat din respect față de propria persoană, față de ceilalți concurenți și pentru bucuria de a face sport.

La eveniment au participat: secretarul de stat pe probleme de sport și tineret, dl.Sergiu Gurin, Directorul general al Agenției Naționale Antidoping, dl. Jucov Artiom, reprezentanți ai Federațiilor sportive, cadre științifico-didactice, sportivi, studenți. Au fost promovate idei cu privire la aceea că, sportul curat protejează spiritul sportului, care este celebrarea spiritului, trupului și minții și se reflectă în valorile pe care le putem identifica în și prin sport, inclusiv: sănătate, etică, fair-play și onestitate, drepturile sportivilor, excelență în performanță, caracter și educație, distracție și bucurie, lucru în echipă, dăruire și angajament, respectul pentru reguli și legi, respect pentru sine și pentru alți participanți, curaj, comunitate și solidaritate.

În cadrul etapelor de elaborare și publicare au fost efectuate cercetări ce s-au finalizat cu publicarea următoarelor studii analitice: *The praxiological algorithm of the continuous education of specialists in the field of physical education and sports for the improvement of managerial performance (Congres Galați)*; *Advantages of arbitration in solving sports disputes* (autor: Liliana Budevici-Puiu, articol ce a fost prezentat în sesiunea plenară a celei de-a 19th LUMEN RSACVP conferința din Septembrie, 2023); *Specificity of arbitration in sports law* (autori: Liliana Budevici-Puiu, Ruslan Berzoi -vicepreședinte – Federația Moldovenească de Fotbal-, articol prezentat la Congresul Internațional „Sport.Olimpism.Sănătate” organizat în luna Septembrie de către USEFS în 2023). Problema științifică abordată în cadrul acestor articole științifice are o importanță semnificativă ce rezidă în identificarea și prezentarea unor argumente esențiale în acest sens: dezvoltarea unor metode și practici de arbitraj eficiente și echitabile este crucială pentru menținerea integrității și justiției în sport; existența și reglementarea unui sistem eficient de arbitraj poate contribui substanțial la rezolvarea rapidă și echitabilă a disputelor din acest domeniu, menținând stabilitatea competiției și a structurii sportive; sportul are un impact puternic asupra societății și economiei, iar litigiile tergiversate sau cu un termen de soluționare prelungit, pot afecta nu doar sportivii și organizațiile, ci și suporterii, sponsorii și alte părți implicate (un sistem de arbitraj eficient poate reduce acest impact negativ); problemele legate de arbitrajul sportiv reprezintă, de asemenea, o oportunitate pentru cercetare și dezvoltare în domeniul dreptului și al sportului (pot fi identificate noi abordări, se pot dezvolta practici mai bune și se pot oferi resurse pentru formarea continuă a profesioniștilor implicați în acest domeniu); un sistem eficient de arbitraj sportiv poate contribui la promovarea standardelor etice și a integrității în sport (prin asigurarea unui proces echitabil și transparent, se poate consolida încrederea publicului în corectitudinea și moralitatea activităților sportive). Prin urmare, cercetările efectuate și abordarea științifică a problemelor legate de avantajele arbitrajului în soluționarea litigiilor sportive sunt esențiale pentru dezvoltarea unor practici mai bune, pentru menținerea integrității sportului și pentru asigurarea unui mediu sportiv sănătos și echitabil.

În ceea ce privește îndeplinirea obiectivului de proiect cu privire la cercetarea și analiza fenomenelor de dopaj și corupție în sport, putem menționa că instituțiile responsabile la nivel național în speță, Agenția Națională Antidoping în colaborare cu diferite entități sportive, sportivi și instituții academice au realizat variate acțiuni de eradicare a fenomenului de dopaj materializate în: organizarea seminarelor informative al căror program de instruire a avut în conținutul dezbaterilor eradicarea corupției și a dopajului, precum și cele cu referire la inițierea procesului de elaborare a proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la instituirea Platformei Naționale pentru Integritate în Sport în contextul implementării prevederilor Convenției Consiliului Europei privind combaterea manipulării în Competițiile Sportive (Convenția Macolin), ratificată de Republica Moldova prin Legea 285 din 29 noiembrie 2018. Astfel, în scopul racordării la prevederile Convenției Macolin, s-a impus necesitatea creării Platformei

Naționale pentru Integritate în Sport, iar pentru eficientizarea procesului de elaborare și definitivare a proiectului, membrii proiectului s-au implicat prin prezentarea de propuneri în acest sens.

Un alt rezultat important al proiectului îl constituie elaborarea monografiei cu titlu “Teoria și praxiologia formării profesionale managerial – normative (inițiale și continue) a specialiștilor din domeniul culturii fizice” și publicarea sa în Editura Discobolul, București, România, ISBN 978-606-798-194-0. Astfel, la baza acestei monografii au stat o serie de argumente ce au reflectat faptul că, transformările care au loc în societatea moldovenească, impun învățământului superior să formeze specialiști competenți, capabili să facă față cerințelor impuse la nivel național și european. În domeniul de referință, aceste exigențe vizează pe de o parte actualizarea și modificarea conținuturilor transmise studenților, profesorilor, iar pe de altă parte modernizarea manierei de prezentare a acestora. Perfecționarea sistemului de educație vocațională (în speță a învățământului superior de educație fizică și sport) impune o nouă abordare a conexiunilor sale interne, inclusiv pe dimensiunea managerială și normativă. Sistemul național de formare profesională din Republica Moldova, la fel ca și alte sisteme internaționale, se află într-un proces de transformare structurală. Una dintre direcțiile prioritare ale transformării învățământului superior de profil I-a constituit, integrarea acestuia în sistemul educațional internațional, în primul rând cel european. Noutatea și originalitatea științifică a monografiei constă în:

- fundamentarea teoriei și praxiologiei formării profesionale managerial - normative (inițiale și continue) a specialiștilor din domeniul culturii fizice;
- îmbunătățirea calității managementului culturii fizice și al organizațiilor sportive, cu prioritate a personalului de conducere din perspectivă managerială și normativă;
- determinarea necesității perfecționării formării managerial - normative a specialiștilor din domeniu;
- determinarea și implementarea modelului integrat – operațional și a Concepției de formare (inițială și continuă) managerial - normativă (în viziune postmodernă) în procesul de formare și perfecționare a competențelor (manageriale și normative) a specialiștilor din domeniul culturii fizice și sportului;
- necesitatea creării condițiilor organizatorice și pedagogice care să asigure formarea adecvată a personalului de conducere, prin metodologii și tehnologii inovative, integrate și operaționale;
- determinarea cadrului conceptual al formării managerial-normative a specialistului de cultură fizică;
- elaborarea matricei integrative a competențelor specifice – PST formate și perfecționate conform algoritmului praxiologic de îmbunătățire a eficacității și performanței profesionale (EPP) în organizațiile sportive;
- determinarea și aplicarea demersului didactic în procesul de formare a competențelor managerial-normative în condițiile percepției educației manageriale și juridice în sport, ca activități speciale de diseminare a cunoștințelor (unităților de învățare) și pentru care sunt utilizate mai multe mijloace, strategii didactice și metodologice inovative;
- determinarea și evaluarea competențelor manageriale și normative a specialiștilor din domeniu, formate în procesul implementării noii metodologii și stabilirea indicatorilor și a descriptorilor de performanță;

- argumentarea experimentală a Modelului de formare inițială și continuă a specialiștilor din domeniu din perspectivă managerială și normativă (a Concepției formării managerial-normative și a modelului integrat-operațional);

- elaborarea profilului și a profesiogramei managerului sportiv eficace în noua economie.

6. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului

În cercetările efectuate și din lucrările elaborate în cadrul proiectului, monitorizarea și evaluarea impactului socio-economic al noii concepții de formare și dezvoltare a specialistului din domeniu, justifică pe deplin, că activitățile desfășurate în derularea proiectului sunt componente esențiale ale unui proces de cercetare științifică eficient, materializat sub forma:

- creșterii numărului de publicații și articole științifice destinate pentru a contribui la satisfacerea nevoilor științifice specifice identificate la grupul țintă;

- furnizării de informații tuturor persoanelor interesate;

- extinderii colaborării instituției academice de profil cu autoritățile publice, cu organizațiile sportive, cu specialiștii din domeniu și cu sportivii de performanță;

- consolidării capacității științifice în țară și asigurarea, că știința din domeniul culturii fizice și sportului răspunde nevoilor emergente;

- îmbunătățirii bazei științifice a sferei culturii fizice și sportului;

- perfecționării formării profesionale (manageriale și normative) a specialiștilor din domeniu;

-cercetările în domeniul de referință al proiectului au contribuit la dezvoltarea unor activități noi pentru exercitarea și promovarea sportului curat de către sportivi, la îmbunătățirea calității vieții sau la creșterea durabilității mediului înconjurător.

7. Colaborare la nivel național și internațional în cadrul implementării proiectului

Inițiativele de cercetare din cadrul proiectului s-au soldat și cu activități de promovare, cooperare, învățare reciprocă și schimb de experiență la nivel național. Inițiativa a oferit posibilitatea organizațiilor sportive din Republica Moldova, specialiștilor din domeniu, sportivilor de performanță și cadrelor didactice (în special celor care au participat la programe de formare continuă din cadrul USEFS) să colaboreze constructiv în vederea realizării demersului științific, împărtășind și confruntând idei, practici sau metode de lucru, producând astfel rezultate tangibile. De asemenea, colaborarea cu doctoranzii Școlii doctorale USEFS ne-a permis să facilităm schimbul de cunoștințe între cercetători experimentați și cei mai tineri, contribuind la inovare și progres în domeniu. Doctoranzii au putut contribui la diseminarea rezultatelor proiectului prin prezentări la conferințe, publicații și alte mijloace, sporind astfel impactul și vizibilitatea acestuia în comunitatea academică și nu numai. Activitățile de colaborare la nivel internațional s-au concretizat în principal în rezultate tangibile sub forma unor articole științifice prezentate în cadrul Conferințelor Internaționale din România, precum și prin realizarea unor schimburi de experiență la Universitatea "A.I.Cuza" din Iași, la Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați și Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava. De asemenea, au fost realizate discuții în cadrul unor reuniuni online organizate în acest sens.

8. Dificultățile în realizarea proiectului

- mobilizarea tuturor instrumentelor și a resurselor alocate pentru a oferi asistență în vederea realizării integrale a rezultatelor științifice planificate;
- resurse financiare insuficiente care au impus o replanificare a activităților și o minimizare a rezultatelor științifice publicate;
- posibilități limitate de deplasare în centre universitare de peste hotare;
- imposibilitatea organizării unor activități suplimentare cu referire la problematica cercetării pentru a suplimenta interviurile cu diferite categorii de respondenți (lipsa resurselor financiare);
- imposibilitatea de a promova rezultatele științifice ale proiectului în emisiuni televizate din lipsă de fonduri.

9. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații

Lista publicațiilor din anul 2023 în care se reflectă doar rezultatele obținute în proiect, perfectată conform cerințelor față de lista publicațiilor (a se vedea Anexa 2)

11. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice.

- Manifestări științifice internaționale (în străinătate)

NASTAS Natalia, dr., conf.univ.; **LUNGU Ecaterina**, drd.; International Scientific Conference „Actualities and perspectives of physical education and sport sciences” 4th Edition; Romania Bucharest Aprilie, 05, 2023; Child abuse in sports (sesiune)

BUDEVICI-PIIU Liliana, dr.hab., prof.univ.; International Scientific Conference: 19th LUMEN International Scientific Conference: Rethinking Social Action. Core Values in Practice; Iasi, September, 21-23 September 2023; Advantages of arbitration in solving sports disputes (sesiune)

- Manifestări științifice internaționale (Republica Moldova)

BUDEVICI-PIIU A., Grosul V. Managerial bases regarding the combating of doping in performance sports. The International Scientific Congress „SPORTS, OLIMPYSM, HEALTH” (SOH 2023) 28-30 September 2023, Chisinau, Republic of Moldova

BUDEVICI-PIIU L., Berzoi R. Specificity of arbitration in sports law. The International Scientific Congress „SPORTS, OLIMPYSM, HEALTH” (SOH 2023) 28-30 September 2023, Chisinau, Republic of Moldova

NASTAS N., **LUNGU E.**, **Putin N.** New impact in sports corruption. The International Scientific Congress „SPORTS, OLIMPYSM, HEALTH” (SOH 2023) 28-30 September 2023, Chisinau, Republic of Moldova

12. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media :

- Emisiuni radio/TV de popularizare a științei

Model: Nume, prenume / Emisiunea / Subiectul abordat

- Articole de popularizare a științei

Model: Nume, prenume / Publicația / Titlul articolului

13. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2023 de membrii echipei proiectului

14. Concluzii

Activitatea de cercetare - inovare în cadrul proiectului „Concepția integrată a sportului național: buna guvernare, protejarea minorilor, combaterea dopajului și a corupției“ cu cifrul nr. 20.80009.0807.40 s-a planificat și realizat integral în această etapă anuală. Au fost realizate două manifestări științifice (1 seminar științific și 1 conferință de totalizare a rezultatelor proiectelor). Articolele științifice planificate au fost elaborate și publicate în edituri naționale/internaționale. A fost înregistrat un drept de autor în Registrul de Stat al obiectelor protejate de dreptul de autor și drepturi conexe. În cadrul seminarului științific desfășurat în contextul „Ziua Sportului Curat 2023”, membrii echipei de proiect împreună cu reprezentanții entităților sportive participante au colaborat în direcția promovării unei idei comune, aceea de a menține sportul într-un mediu curat și etic. Monografiile elaborate într-un număr semnificativ (au depășit numărul celor planificate). Implementarea rezultatelor de proiect în procesul instructiv - educativ a avut un impact semnificativ asupra comunității sau domeniului de activitate vizat, având la bază următoarele argumente: materialele educaționale elaborate și publicate au sintetizat rezultatele și cunoștințele cheie ale proiectului; materialele științifice și didactice au inclus prezentări, broșuri, ghiduri, videoclipuri educaționale sau alte resurse care s-au utilizat în cadrul procesului instructiv cu studenții de la facultățile de educație fizică și sport; colaborările avute cu instituțiile educaționale sau cu autoritățile relevante au contribuit la integrarea informațiilor și conceptelor cheie din proiect în programele de studiu sau în curriculumul existent; au fost organizate sesiuni de formare cadrelor didactice pentru a le prezenta rezultatele și pentru a-i ajuta să integreze conținutul în mod corespunzător în procesul de predare; au fost organizate evenimente, workshop-uri sau prelegeri care să implice direct studenții și să promoveze înțelegerea și aplicarea practică a rezultatelor proiectului; colaborarea cu educația formală ne-a permis să asigurăm o distribuție mai largă și o aplicare mai consistentă a rezultatelor proiectului în cauză; în cercetările efectuate a putut fi colectat feedback-ul studenților și cadrelor didactice pentru a face ajustări și pentru a asigura îmbunătățirea continuă a abordării educaționale; s-a recepționat feedbackul de la comunitate și alte părți interesate pentru a evidenția beneficiile și importanța integrării rezultatelor proiectului în educație.

Conducătorul de proiect _____ / Budevici-Puiu Liliana

Data: 15.01.2024

LȘ

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2023

„Concepția integrată a sportului național: buna guvernare, protejarea minorilor, combaterea dopajului și a corupției“

Cifra proiectului 20.80009.0807.40.

În perioada de raportare (2023) s-au efectuat cercetări în cadrul proiectului *Concepția integrată a sportului național: buna guvernare, protejarea minorilor, combaterea dopajului și a corupției instituționale* cu o echipă formată din 7 cadre științifico–didactice (cercetători) dintre care 3 doctori în științe pedagogice și 1 dr. habilitat. Toate lucrările planificate pentru perioada de referință au fost îndeplinite în volumul preconizat, în termenii stabiliți și la nivel satisfăcător. Finanțarea cercetărilor științifice s-au efectuat din bugetul de stat prin intermediul ANCD și parțial din mijloace speciale. Alocațiile financiare în perioada anului 2021 au constituit **426 mii lei**. Rezultatele cercetărilor efectuate s-au concretizat în următoarele: **6 monografii** (“Teoria și praxiologia formării profesionale managerial –normative (inițiale și continue) a specialiștilor din domeniul culturii fizice” și publicarea sa în Editura Discobolul, București, România; Discobolul, 2023. 398 p; Budevici-Puiu, L., Manolachi, Vv., Manolachi, V. Metodologia selecției sportive la etapa inițială de specializare și performanță. Chișinău, 2023; Manolachi, Vv, Budevici-Puiu, A. Pedagogia sportivă. Chișinău: S.n., 2023 (Valinex). - 311 p.; ARMEANIC A., **COJOCARU V.**, Statutul juridic al brokerului vamal. București: PRO UNIVERSITARIA, 2023, 146 p.; Armeanic A., **COJOCARU V.**, Descentralizarea fiscală în Republica Moldova. Privire asupra reformelor de sistem. București: Pro Universitaria, 2023, 137 p.; Armeanic A., **COJOCARU V.** Dubla impunere fiscală internațională. București: Pro Universitaria, 2023, 163 p.; Armeanic A., **COJOCARU V.** Cadrul legal al taxelor și plăților vamale pe teritoriul Republicii Moldova. București: Pro Universitaria, 2023, 142 p. De asemenea, au fost publicate **12 articole științifice**, **1 manual** și **9 rezumate în culegeri științifice**. A fost organizate **2 manifestări științifice**: Seminar științific cu privire la promovarea practicării unui sport curat în vederea protejării sănătății și respectării principiului de fairplay și Conferința de totalizare a rezultatelor de proiect. A fost înscris obiectul dreptului de autor și ale drepturilor conexe (Seria OȘ Nr. 7720 din 04.12.2023) - eliberat în temeiul Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, prin care se confirmă înscrierea obiectului în Registrul de Stat al obiectelor protejate de dreptul de autor și drepturi conexe (Autori: ARSENEI. **NASTAS N.** „Doping, the danger in 21 st century sport. Proprietate Intelectuală”).

During the reporting period (2023), there was carried out research within the project *Integrated concept of national sport: good governance, minors protection, combating doping and institutional corruption* with a team consisting of 7 scientific-didactic staff (researchers), 3 are PhDs in pedagogical sciences and 1 dr. habil. All the works planned for the reference period were carried out in the expected volume, in established terms and at a satisfactory level. The funding of scientific research was carried out from the state budget through NARD and partially from special means. The financial allocations during 2021 amounted to 426 thousand lei. The results of the research carried out were materialized in the following: 6 monographs ("Theory

and praxiology of managerial-normative professional training (initial and continuous) of specialists in the field of physical culture" and its publication in the Discobolul Publishing House, Bucharest, Romania; Discobolul, 2023. 398 p; Budevici-Puiu, L., Manolachi, V.V., Manolachi, V. Sports selection methodology at the initial stage of specialization and performance. Chisinau, 2023; Manolachi, V.V., Budevici-Puiu, A. Sports pedagogy. Chisinau: S.n., 2023 (Valinex). - 311 p.; ARMEANIC A., COJOCARU V., The legal status of the customs broker. Bucharest: PRO UNIVERSITARIA, 2023, 146 p.; Armeanic A., COJOCARU V., Fiscal decentralization in the Republic of Moldova. View on system reforms. Bucharest: Pro Universitaria, 2023, 137 p.; Armeanic A., COJOCARU V. International double taxation. Bucharest: Pro Universitaria, 2023, 163 p.; Armeanic A., COJOCARU V. The legal framework of taxes and customs payments on the territory of the Republic of Moldova. Bucharest: Pro Universitaria, 2023, 142 p. Also, 12 scientific articles, 1 manual and 9 summaries in scientific collections were published. 2 scientific events were organized: Scientific Seminar on promoting the practice of a clean sport in order to protect health and respect the principle of fair play and the Conference to summarize the project results. The object of copyright and related rights was registered (OS Series No. 7720 of 04.12.2023) - released pursuant to Law no. 230/2022 regarding copyright and related rights, which confirms the registration of the subject in the State Register of objects protected by copyright and related rights (Authors: ARSENE I. NASTAS N. "Doping, the danger in 21 st century sport. Intellectual property").

Conducătorul de proiect _____ / Budevici-Puiu Liliana

Data: 15.01.2024

LȘ

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate pentru 2023 în cadrul proiectului din Programul de Stat
”Concepția integrată a sportului național: buna guvernare, protejarea minorilor,
combaterea dopajului și a corupției”**

1. Monografii (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1. monografii internaționale

BUDEVICI-PIIU L., MANOLACHI, V. Teoria și praxiologia formării profesionale managerial-normative (inițiale și continue) a specialiștilor din domeniul culturii fizice. București: Discobolul, 2023. 398 p. ISBN 978-606-798-194-0

ARMEANIC A., COJOCARU V., Statutul juridic al brokerului vamal. București: PRO UNIVERSITARIA, 2023, 146 p. ISBN 978-606-26-1810-0.

Armeanic A., **COJOCARU V.**, Descentralizarea fiscală în Republica Moldova. Privire asupra reformelor de sistem. București: Pro Universitaria, 2023, 137 p. ISBN 978-60626-1809-4.

Armeanic A., **COJOCARU V.** Dubla impunere fiscală internațională. București: Pro Universitaria, 2023, 163 p. ISBN 978-606-26-1826-1.

Armeanic A., **COJOCARU V.** Cadrul legal al taxelor și plăților vamale pe teritoriul Republicii Moldova. București: Pro Universitaria, 2023, 142 p. ISBN 978-606-26-1825-4.

1.2. monografii naționale

BUDEVICI-PIIU L., Manolachi, Vv., Manolachi, V. Metodologia selecției sportive la etapa inițială de specializare și performanță. Chișinău, 2023

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

LUNGU E., ONOI M., NASTAS N., CONSTANTINESCU O.V. Staged professional training of tourism specialists in the higher education system in the context of social and economic crises. In: Revista Românească pentru Educație Multidimensională, nr. 15(4), p. 207-218. <https://doi.org/10.18662/rrem/15.4/789> (IF=2,00)

BJELICA B., ZELENVIĆ M., ALEXE C. I., AKSOVIĆ N., SETIAWAN E., PRŽULJ R., PANTELIĆ S., BUBANJ S., KULUNDŽIĆ D., LUNGU E., CIOCAN V. C., ALEXE D. I. Effect of hyperbaric chamber on saturation and heart frequency. In: Balneo and PRM Research Journal. 2023;14(4):601 <http://bioclima.ro/Balneo601.pdf> (IF=1,5)

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

HUȚULEAC L.I., CALUGHER V., LUNGU E. The importance of handball in the development of high school pupils. In: Bulletin of the Transilvania University of Brasov, Series IX: Sciences of Human Kinetics, vol. 16(65), no 2, 2023 <https://doi.org/10.31926/but.shk.2023.16.65.2.12>

ARSENE, I., NASTAS, N. Analysis of risks and implications of doping sports performance in the context of the 21st century. In: Analele Universității ”Ștefan cel Mare” din Suceava. Seria Educație Fizică și Sport. Știința și arta mișcării, vol. XVI, issue 2, 2023 <https://doi.org/10.4316/SAM.2023.0215>

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, categoria B

CICALA, A. Particularitățile măsurii speciale de investigație ”Supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice de înregistrare audio sau video”. În: Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAIRM: științe juridice, nr. 17, 2023, p. 151-162. DOI 10.5281/zenodo.8320741

CEPRAGA L., NASTAS A., **COJOCARU V.** Puncte de vedere referitoare la cercetarea și scrierea juridică. În: Revista Universul Juridic, nr. 4, 2023, p. 77-88.

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

NASTAS, N., **LUNGU, E., IONESCU, M.L.** Child abuse in sports. In: International Scientific conference „Actualities and perspectives of physical education and sport sciences” 4th Edition. Aprilie, 05, 2023. Romania Bucharest, pp.245-251. ISSN 2734-8512/ISSN-L 2734-8512

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

NASTAS N., **LUNGU E.** Intercultural professional competence in teaching foreign languages to students from higher education institutions. In: Știința și educație: Noi abordări și perspective: Materialele conferinței științifice internaționale. Seria XXV, Vol. II Științe ale educației. 24-25 martie 2023. Chisinau, 2023, pp.97-101. ISBN 978-9975-46-773-5

6.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

ONOI, M., GOLOVEI, A., **LUNGU, E.** Pregătirea studenților în cadrul lecțiilor de educație fizică utilizând elementele din orientarea sportivă. In: Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin Cercetare și Inovare”. USM, 09-10.11.2023.

POLȚCHI V., NASTAS N.. Stress a factor in psycho-somatic diseases. În : “Probleme actuale ale teoriei și practicii culturii fizice”. Conferința Științifică a tinerilor cercetători cu participare internațională. Ediția I. 13 APRILIE. USEFS.2023 38. BUZATU CARINA, ARSENE IGOR, COJOC F.M., NASTAS N.. Studiul statistic al trumelor în diferite probe de sport. In : “Probleme actuale ale teoriei și practicii culturii fizice ”. Conferința Științifică a tinerilor cercetători cu participare internațională. Ediția I. 13 APRILIE. USEFS.2023

NASTAS N., **LUNGU E.** „Intercultural professional competence in teaching foreign languages to students from higher education institutions”. In: Știința și educație : Noi abordări și perspective. Materialele conferinței științifice internaționale. 24-25 martie 2023. Seria XXV, VOL.II ȘTIINTE ALE EDUCAȚIEI. Chisinau , 2023.pp.97-101. ISBN 9789975-46-773-5.

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

LUNGU E., NASTAS N., ONOI M. Training of the students professional skills in the framework of instructional and tourism practice. In: “Perspectives in physical education and sport”: International scientific conference, 23th edition, Constanta 12-13 may 2023, p. 32.

LUNGU E., ONOI M., NASTAS N. Staged Professional Training of Tourism Specialists in the Higher Education System in the Context of Social and Economic Crises. In: ”Sports, Education, Culture – interdisciplinary approaches in scientific research” FIEPS SEC – IASR 2023: The VIIth Edition of the International Conference. Book of Abstracts. Galati, Romania, 24-28 may 2023, p. 114-115.

DORGAN V., POPA G., **LUNGU E.** Physical Efforts of Maximum Intensity and their

Influence on the Judoka Body. In: "Sports, Education, Culture – interdisciplinary approaches in scientific research" FIEPS SEC – IASR 2023: The VIIth Edition of the International Conference. Book of Abstracts. Galati, Romania, 24-28 may 2023, p. 60.

BUDEVICI – PUIU L. Advantages of arbitration in solving sports disputes. In: International Scientific Conference: 19 th Lumen International Scientific Conference: Rethinking Social Action. Core Values in Practice., Iasi, September, 21-23 September 2023, online

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

BUDEVICI-PUIU A., GROSUL V. Managerial bases regarding the combating of doping in performance sports. In: SPORT, OLIMPYSM, HEALTH (SOH 2023): The International Scientific Congress, 28-30 September 2023, Chisinau, Republic of Moldova.

BUDEVICI-PUIU L., BERZOI R. Specificity of arbitration in sports law. In: SPORT, OLIMPYSM, HEALTH (SOH 2023): The International Scientific Congress, 28-30 September 2023, Chisinau, Republic of Moldova.

NASTAS N., LUNGU E., PUTIN N. New impact in sports corruption. In: SPORT, OLIMPYSM, HEALTH (SOH 2023): The International Scientific Congress, 28-30 September 2023, Chisinau, Republic of Moldova.

NASTAS N., FILIPOV V., ARSENE I., LUNGU E. The methodology efficiency of intensifying the instructional-educational process in the physical education lessons with the help of functional music in doing homework. In: SPORT, OLIMPYSM, HEALTH (SOH 2023): The International Scientific Congress, 28-30 September 2023, Chisinau, Republic of Moldova.

NASTAS N., ONOI M., LUNGU E. The role of foreign languages in the professional training of sports tourism specialists. In: SPORT, OLIMPYSM, HEALTH (SOH 2023): The International Scientific Congress, 28-30 September 2023, Chisinau, Republic of Moldova.

10. Lucrări științifico-metodice și didactice

10.2. manuale pentru învățământul universitar

MANOLACHI V., BUDEVICI-PUIU A. Pedagogia sportivă. Manual. Chișinău: S.n., 2023 (Valinex). 311 p. ISBN 978-9975-496-5

**Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2023**

Cifrul proiectului: 20.80009.0807.40.

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180	334,2		334,2
Contribuții de asigurări de stat obligatorii	212100	80,2		80,2
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720			
Servicii de cercetări științifice	222930			
Servicii neatribuite altor aliniate	222990			
Alte prestații sociale ale angajatorilor	273900			
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii	281900			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	316110			
Procurarea activelor nemateriale	317110	11,6		11,6
Procurarea pieselor de schimb	332110			
Procurarea medicamentelor și materialelor sanitare	334110			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110			
Total	426,0			426,0

Notă: În tabel se prezintă doar categoriile de cheltuieli din contract ce sunt în execuție și modificările aprobate (după caz)

Conducătorul organizației _____ / Viorel Dorgan

Contabil șef _____ / Margareta Popov

Conducătorul de proiect _____ / Liliana Budevici-Puiu

Data: 15.01.2024

LȘ

Componența echipei conform contractului de finanțare 2023

Cifrul proiectului 20.80009.0807.40.

Echipea proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2023						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Budevici-Puiu Liliana	1969	Dr.hab.știinte	0,5	01.01.2020	
2.	Budevici-Puiu Anatol	1958	Dr..știinte	0,5	01.01.2020	
3.	Cicala Alexandru	1987	Dr..știinte	0,5	01.01.2020	
4.	Cojocarui Vladlen	1983	Dr..știinte	0,5	01.10.2021	
5.	Lungu Ecaterina	1981		0,5	01.01.2020	
6.	Nastas Natalia	1983	Dr.știinte	0,5	01.01.2020	
7.	Popov Margareta	1971		0,5	01.12.2022	

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare
--

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2023					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor
--

Conducătorul organizației _____ / Viorel Dorgan

Contabil șef _____ / Margareta Popov

Conducătorul de proiect _____ / Liliana Budevici-Puiu

Data: _____

LȘ

INFORMAȚIE SUPLIMENTARĂ

1. **Nu vor fi examinate** rapoartele incomplete, fără toate semnăturile și parafa instituției și care nu corespund cerințelor de tehnoredactare (pct. 6).
2. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **pe animale** vor fi însoțite de avizul Comitetului de etică național/instituțional în corespundere cu HG nr.318/2019 *privind aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Comitetului național de etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice* (https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115171&lang=ro).
3. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **cu implicarea subiecților umani** vor fi însoțite de avizul Comitetului instituțional de etică a cercetării, în corespundere cu prevederile *Convenției europene pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei*, adoptată la Oviedo la 04.04.1997, semnată de către RM la 06.05.1997, **ratificată prin Legea nr. 1256-XV din 19.07.2002, în vigoare pentru RM din 01.03.2003**) și a protocoalelor adiționale.
4. **Nu pot fi prezentate informații identice în Rapoartele anuale ale mai multor proiecte.**
5. Se acceptă publicațiile în care expres sunt stipulate datele de identificare ale proiectului (denumire și/sau cifra).
6. **Cerințe de tehnoredactare a Raportului:**
  - a) Se va exclude textul în culoare roșie din raport, întrucât reprezintă precizări referitor la informația solicitată (de ex. *denumirea și cifra, perioada de implementare a proiectului, anul/anii; nume, prenume; etc.*).
  - b) Câmpurile cu mențiunea „*opțional*” se completează dacă sunt rezultate ce se încadrează în activitățile respective. În absența rezultatelor, câmpurile rămân **necompletate (nu se exclud rubricile respective)**.
  - c) Raportul se completează cu caractere TNR – 12 pt, în tabelele referitor la buget și personal –11 pt; interval 1,15 linii; margini: stânga – 3 cm, dreapta – 1,5 cm, sus/jos – 2 cm.
  - d) **Copertarea se va face după modelul european – spirală.**